

Warszawa, dnia 30 sierpnia 2019 rok

4286/2019/PIP/PK/MP

Szanowny Pan
Prof. Łukasz Szumowski
Ministerstwo Zdrowia
ul. Miodowa 15
00-952 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

I. Wstęp

Helsińska Fundacja Praw Człowieka pragnie wyrazić zaniepokojenie ostatnimi doniesieniami medialnymi dotyczącymi niebezpiecznych incydentów na szpitalnych oddziałach ratunkowych (dalej: SOR) na Śląsku. W związku z komunikatem Najwyższej Izby Kontroli z dnia 4 sierpnia 2019 roku w sprawie zarządzenia kontroli na SOR-ach w Cieszynie, Częstochowie, Jaworznie, Rybniku i Tarnowskich Górach, Helsińska Fundacja Praw Człowieka pragnie zwrócić się do Pana z pytaniem, czy Ministerstwo Zdrowia rozważa podjęcie jakichś kontroli w pozostałych częściach kraju oraz czy planowane są stosowne działania w celu wyeliminowania ewentualnych nieprawidłowości.

II. Stan faktyczny

W ciągu ostatnich miesięcy w mediach pojawiały się informacje na temat powikłań i zgonów pacjentów, którzy zgłaszali się po pomoc do szpitalnych oddziałów ratunkowych w placówkach w Częstochowie, Zawierciu, Sosnowcu i Wodzisławiu Śląskim.

Zgodnie ze stanem faktycznym przedstawionym na stronie internetowej www.gazeta.pl¹ w marcu do Sosnowieckiego Szpitala Miejskiego trafił 39-letni mężczyzna z podejrzeniem zatoru. Jak wynika z komunikatu opublikowanego przez prezesa szpitala, w ciągu 9h, jakie pacjent spędził na SOR-ze, wobec chorego nie podjęto żadnych czynności leczniczych, a mężczyzna był poddawany jedynie badaniom i konsultacjom. Jak wynika z opublikowanego w internecie artykułu, mężczyzna nie otrzymał na czas niezbędnej pomocy, w związku z czym zmarł.

Z artykułu opublikowanego przez portal www.naszemiasto.pl² wynika, że 19 marca 2019 roku 35-letni mężczyzna trafił z niepokojącym uciskiem w klatce piersiowej do szpitala w Wodzisławiu Śląskim. Według relacji rodziny, w czasie 10 godzin, jakie mężczyzna spędził na izbie przyjęć, pacjentowi wykonano kilka badań krwi i EKG. Około godziny 18 podjęto decyzję o przetransportowaniu pacjenta do innego szpitala. Po przewiezieniu 35-latka do placówki w Rydułtowach, okazało się, że w lecznicy nie ma miejsca, w związku z czym ambulans pojechał z powrotem do Wodzisławia Śląskiego. Około godziny 22 rodzina pacjenta wróciła do domu. Zgodnie z relacją żony, po godzinie 22 mężczyzna wysłał do niej SMS-a z informacją, że został przewieziony do placówki w Raciborzu, gdzie zmarł około godziny 2 w nocy z powodu ostrego zawału. Jak podano w tekście, rodzina uważa, że gdyby wcześniej znaleziono dla mężczyzny miejsce na oddziale i wdrożono odpowiednie leczenie, 35-latek prawdopodobnie wciąż by żył.

Jak donosi portal www.naszemiasto.pl w tekście z 25 marca 2019 roku³ do kontrowersyjnej sytuacji doszło także w szpitalu w Dąbrowie Górniczej. Zgodnie ze stanem

---

¹ <http://wiadomosci.gazeta.pl/wiadomosci/7,114883,24584505,smierc-39-latka-w-szpitalu-w-sosnowcu-placowka-punkt-po-punkcie.html>, (dostęp: 29.08.2019r.)

² <https://wodzislawslaski.naszemiasto.pl/marcin-zmarl-na-zawal-spedzil-10-godzin-na-izbie-przyjec/ar/c1-5056769>, (dostęp: 29.08.2019r.)

³ <https://dabrowagornicza.naszemiasto.pl/kobieta-zwijala-sie-z-bolu-mdleje-a-ratownik-wideo-skandal/ar/c16-5046781>, (dostęp: 29.08.2019r.)

faktycznym przedstawionym w artykule, młoda kobieta zemdląca na korytarzu na szpitalnym oddziale ratunkowym. Według relacji świadków, obserwujący to zdarzenie ratownik medyczny, zamiast interweniować, oddalił się. Jak wynika z artykułu oraz opublikowanego za pośrednictwem serwisu YouTube materiału filmowego⁴, pomocy kobiecie udzielili inni pacjenci znajdujący się na korytarzu.

W ciągu ostatnich kilku miesięcy, oprócz przedstawionych powyżej stanów faktycznych, w mediach pojawiły się inne informacje dotyczące sytuacji w szpitalnych oddziałach ratunkowych. W reakcji na doniesienia medialne Delegatura Najwyższej Izby Kontroli (dalej: NIK) w Katowicach zapowiedziała doraźną kontrolę funkcjonowania szpitalnych oddziałów ratunkowych na terenie województwa śląskiego⁵.

III. Stan prawny

Helsińska Fundacja Praw Człowieka jest organizacją pozarządową, której statutowym celem jest ochrona praw człowieka. Pragniemy podkreślić, że zapewnienie odpowiednich warunków opieki zdrowotnej stanowi obowiązek państwa wynikający zarówno z Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, jak i z Konstytucji RP. W kontekście przytoczonej sprawy pragniemy przedstawić uregulowania wynikające zarówno z Konstytucji RP, jak i z uregulowań międzynarodowych.

Zgodnie z art. 30 Konstytucji RP godność stanowi źródło praw człowieka i obywatela, a także jest nienaruszalna, przyrodzona i niezbywalna. Ponadto, należy zauważyć, że w art. 40 Konstytucja RP zakazuje niehumanitarnego i poniżającego traktowania. Władze publiczne mają zatem obowiązek zapewnienia ochrony przed naruszeniem godności. Odnosząc się do przedstawionego powyżej stanu faktycznego, należy także wskazać zawarte w art. 68 Konstytucji RP prawo do ochrony zdrowia. W ust. 2 tego przepisu podkreślono obowiązek władz publicznych do zapewnienia obywatelom, niezależnie od ich sytuacji materialnej, równego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych.

Prawo do ochrony zdrowia zostało wyrażone nie tylko w Konstytucji RP, ale odnosi się do niego także orzecznictwo. Trybunał Konstytucyjny w jednym z orzeczeń⁶ stwierdził, że

⁴ <https://youtu.be/MAyqq1UxDdY>, (dostęp: 29.08.2019r.)

⁵ <https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/zdrowie/slaskie-sor-y-pod-lupa-nik.html>, (dostęp: 29.08.2019r.)

⁶ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 1 września 2006 r., sygn. akt SK 14/05 (OTK ZU 2006, seria A, nr 8, poz. 97)

prawo do ochrony zdrowia to przede wszystkim prawo do zachowania życia i jego obrony, gdy jest zagrożone oraz że ochrona zdrowia jest ściśle związana z ochroną życia, a prawo do życia z godnością. Trybunał Konstytucyjny wskazał zatem, że na prawo do ochrony zdrowia w rzeczywistości składa się kilka różnych praw wymienionych w art. 30, 38 i 68 Konstytucji.

Oprócz uregulowań wynikających z Konstytucji RP, pragniemy zwrócić uwagę także na przepisy Europejskiej Konwencji Praw Człowieka (dalej: ETPCz), odnoszące się do przedstawionych stanów faktycznych. Wprawdzie EKPCz nie wyraża wprost prawa do ochrony zdrowia, jednak na gruncie orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (dalej: ETPCz, Trybunał) wykształciły się standardy nakładające na państwo pewne obowiązki dotyczące zdrowia jednostki. Obowiązki te mogą mieć charakter zarówno pozytywny, jak i negatywny. Przede wszystkim, władze publiczne są zobowiązane do nieingerowania w sprawy zdrowotne jednostki. W sytuacji zagrożenia życia, gdy jednostka zgłasza się po pomoc do publicznego ośrodka pomocy zdrowotnej, państwo powinno zapewnić jednostce odpowiednie zabezpieczenie dla zachowania stanu jej zdrowia.

Jednym z przepisów EKPCz mających związek z prawem do ochrony zdrowia, jest art. 2 Konwencji (prawo do życia). Z treści tego artykułu pośrednio wynika obowiązek państwa do kształtowania systemu opieki zdrowotnej w taki sposób, by zminimalizować ryzyko naruszenia prawa do życia z powodu nieefektywnych procedur i błędów medycznych. W sprawie *Senturk p. Turcji* (skarga nr 13423/09) Trybunał uznał, że państwo ponosi odpowiedzialność za naruszenie art. 2 EKPCz w sytuacjach wynikających ze „świadomego narażenia życia pacjenta przez personel medyczny w wyniku pozbawienia dostępu do, ratujących życie, procedur opieki medycznej w nagłych przypadkach”. W sprawie *Aydogdu p. Turcji* (skarga nr 40448/06) EKPCz stwierdził natomiast, że władze odpowiadają za naruszenie art. 2 EKPC, gdy „systemowe lub strukturalne braki w organizacji opieki szpitalnej doprowadzają do pozbawienia pacjenta dostępu do procedur opieki medycznej w nagłych przypadkach, a władze – choć wiedziały lub powinny były wiedzieć o istnieniu ryzyka zaistnienia takich sytuacji – nie podjęły działań niezbędnych dla ich zapobieżenia, tym samym narażając na niebezpieczeństwo życie zarówno pacjenta w rozpoznawanej sprawie, jak i życie innych pacjentów”.

IV. Wnioski

Helsińska Fundacja Praw Człowieka pragnie podkreślić, że kolejne doniesienia medialne dotyczące sytuacji w szpitalnych oddziałach ratunkowych w województwie śląskim budzą duże zaniepokojenie. Powyżej przedstawione standardy prawne wskazują, że zagwarantowanie prawa do ochrony zdrowia oraz godnych warunków leczenia stanowią jedne z najważniejszych zadań państwa.

W związku z powyższym Helsińska Fundacja Praw Człowieka zwraca się do Pana Ministra z prośbą o dokładne przeanalizowanie wyników raportu Najwyższej Izby Kontroli oraz wskazanie, jakie ewentualnie działania planuje podjąć Ministerstwo w celu poprawy warunków i wyeliminowania nieprawidłowości na szpitalnych oddziałach ratunkowych na Śląsku. Fundacja zwraca się również z pytaniem, czy przewidywane są kontrole placówek medycznych w pozostałych częściach Polski oraz czy Ministerstwo Zdrowia ma zamiar podjąć jakieś długofalowe działania, by zagwarantować wyższy standard opieki medycznej w sytuacjach nagłego zagrożenia życia.

W imieniu Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka

Łopusz Wynery Sierunian

Helsińska Fundacja Praw Człowieka
SEKRETARZ ZARZĄDU
Piotr Kłodoczny